

Силабус курсу
«Історія країн Азії та Африки (1 частина)»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 032 Історія та археологія
Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»
Кількість кредитів: 3
Рік підготовки, семестр: 3-ій, VI семестр
Компонент освітньої програми: обов'язковий

Дні занять: згідно з розкладом занять, з можливістю дистанційної роботи на платформі Googl Meet

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

Кандидат історичних наук, доцент **Федорів Ірина Олегівна**

Контактна інформація

feiol@tnpu.edu.au +38098-920-60-09

Опис дисципліни

Навчальний курс «Історія країн Азії та Африки (1 частина)» є обов'язковою дисципліною з циклу професійної підготовки істориків, котра передбачає формування системних знань студентів щодо визначальних тенденцій розвитку афро-азійського світу в епоху Середньовіччя і Постсередньовіччя та має сприяти глибшому розумінню особливостей внутрішньо- і зовнішньополітичної діяльності провідних країн Азії і Африки, їх духовно-культурного розвитку як окремих специфічних цілісних політико-ідеологічних й соціально-економічних систем, визначення їх місця у загальноісторичному процесі людства окресленого періоду. Відтак навчальна дисципліна «Історія країн Азії та Африки (1 частина)» покликана розвинути у студентів вміння аналізувати основні міжнародно-політичні, соціально-економічні та релігійно-культурні чинники розвитку афро-азійського світу окресленого періоду у контексті всесвітньо історичного процесу, здатність оцінити внесок народів країн Азії та Африки у розвиток світової культури та цивілізації, розглядати основні події й факти з історії країн Азії та Африки в конкретно-історичних умовах, співставляти їх в процесі аналізу з іншими епохами, орієнтуватися в науковій літературі з дисципліни, розуміти й давати самостійні оцінки ключовим внутрішньо й зовнішньополітичним процесам, регіональним проблемам афро-азійського світу доби Середньовіччя та Постсередньовіччя, робити відповідні висновки й узагальнення.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Вступ до курсу. Середньовічний Схід у всесвітній історії. 2. Західна Азія в епоху середньовіччя. Класична ісламська цивілізація.	Визначити предмет, завдання і періодизацію курсу, внесок держав Азії та Африки у світову історію, окреслити основні тенденції їх розвитку. З'ясувати поняття: Схід-Захід: спільне і відмінне, Середньовічний схід, феодалний лад і східна цивілізація. Визначити стадіальні відмінності епохи Середньовіччя на Сході. Висвітлити сучасний стан дослідження історії держав Азії та Африки у публікаціях вітчизняних і зарубіжних учених-істориків. Цивілізаційний підхід до вивчення історії країн Азії та Африки. Висвітлити історію країн Близького та Середнього Сходу напередодні	Обговорення, дискусія, тести

		народження ісламу. Іранське суспільство і держава епохи Сасанідів. З'ясувати особливості арабо-мусульманської цивілізації. Знати історію ранньосередньовічної Аравії та специфіку арабо-мусульманських халіфатів (661–1258 pp.): «Праведні халіфи». Омейяди. Аббасиди.	
2/2	3. Кочові суспільства Великого Євразійського Степу в середньовічній історії.	Знати про особливості історичного розвитку стародавніх тюрків. Специфіку утворення та розвитку монгольської імперії. Розуміти відмінності монгольської орди за чінгісидів. Вивчити історію держави Тамерлана. Аналізувати особливості Монголії після епохи «великих завоювань».	Обговорення, творчі завдання, повідомлення, презентації
2/4	4. Утворення та розвиток Османської імперії.	Аналізувати особливості генези тюрксько-османської держави, Османської держави епохи бейліків. Вивчити історію Османської імперії у ролі Нової Візантії. Аналізувати період піднесення Османської імперії, правління Сулеймана Пишного. З'ясувати причини занепаду Османської імперії та спроби відновлення могутньої імперії. Аналізувати період Османської імперії епохи реформ: Кьопрюлю, Селіма Осяяного, Махмуда Справедливого, періоду Танзімату. Знати про особливості ліберально-конституційного руху.	Обговорення, презентації, повідомлення, тести
-/2	5. Ісламські країни Північної Африки в добу середньовіччя	Розуміти історичні закономірності розвитку Єгипту. Вміти аналізувати Мамлюкський період в історії Єгипту, період Османського Єгипту від Селіма Грізного до Наполеона Бонапарта. Знати про витоки єгипетської національної державності: правління Мухаммеда Алі, Аббаса I, Саїд-паші, Ісмаїл-паші, Тевфіка і Орабі-паші. Засвоїти особливості історичного розвитку Судану, Західного Судану, Гани, Малі, Сонгаю, Центрального Судану, Канему, Борну. Окреслити особливості Нової історії Судану, Магрибу; Лівії у складі Османської імперії.	Обговорення, дискусія, повідомлення, презентації
-/2	6. Середня Азія у період постсередньовіччя. Іран та Афганістан у XVI–XVII ст.	Знати про особливості політичного і соціально-економічного розвитку Ірану у XVI–XVIII ст. Проаналізувати період Каджарського Ірану. Розуміти особливості ситуації в Середній Азії в період посилення англо-франко-російського колоніального суперництва у XIX ст. Розглянути утвердження афганської держави у XVII–XIX ст., першу і другу англо-афганську війну.	Обговорення, дискусія, повідомлення, презентації, творчі завдання
2/2	7. Індія в епоху середньовіччя і постсередньовіччя.	Окреслити особливості індійського традиційного середньовіччя. Розуміти специфіку розвитку Індії під владою мусульманських та монгольських правителів. Знати про Індію в період Делійського султанату та в період імперії Великих Моголів. Проаналізувати політичний та соціально-економічний розвиток Індії за британського панування, зміни в культурно-духовній сфері.	Обговорення, дискусія, повідомлення, презентації

2/1	8. Історія класичної конфуціанської імперії Китаю.	Розуміти особливості формування основ конфуціанської китайської імперії. Проаналізувати історичний розвиток Китаю в епоху «південних династій» і «варварських» держав. Знати про відновлення і розквіт конфуціанської імперії при династії Суй, Тан, Сун.	Обговорення, дискусія, презентації, творчі завдання
2/1	9. Неоконфуціанська імперія у Китаї та її занепад.	Знати про політичний розвиток Китаю під владою монголів. Розуміти особливості Китайської імперії за Мінського правління. Аналізувати розвиток Китаю періоду Цинів. Вивчити про Китайську імперію в період експансії іноземних держав.	Обговорення, дискусія, презентації, тести
2/2	10. Історія японської цивілізації в період середньовіччя і постсередньовіччя.	Проаналізувати особливості становлення японської цивілізації. Знати про розвиток Японії за сьогунату Токугава. Розуміти специфіку періоду «Мейджі Ішін» – Реставрації.	Обговорення, дискусія, презентації, творчі завдання
2/2	11. Колоніальна політика європейських держав. Історія країн Тропічної та Південної (Чорної) Африки.	Аналізувати специфіку колоніальної політики європейських держав в Африці: спільні й відмінні риси у порівнянні з Азією, особливості захоплення Африки. Знати про колоніальний розподіл Західної Африки. Особливості колонізації Східної Африки: Судан. Ефіопія. Розглянути суперництво Німеччини, Франції, Бельгії за Екваторіальну Африку. Знати про колоніальний розподіл Південної Африки. Утворення Південно-Африканського союзу. Боротьба Великобританії і Франції за Мадагаскар.	Обговорення, дискусія, презентації, тести

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6.	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ФК 1.	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
ФК 2.	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
ФК 3.	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

ФК 4.	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
ФК 5.	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
ФК 9.	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
ФК 10.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
ПРН 1.	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 2.	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 3.	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
ПРН 4.	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
ПРН 5.	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
ПРН 7.	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах
ПРН 11.	Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПРН 13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей

Літературні джерела

1. Васильев Л. С. История Востока: В 2 т. Т. 1. – Т. 2. – М., 2001. 512 с.
2. Головін Ю. Революція Мейджі і реформи в Японії // Історія України. Шкільний світ. 2011. № 15. С. 5–8.
3. История Востока. Т. 2. (VI–XV) Восток в средние века. М., 2000. – 716 с.
4. История Востока. Т. 3. (XVI–XVIII) Восток в средние века. М., 1999. – 696 с.
5. Кириченко В. Нова історія країн Азії, Африки та Латинської Америки. К., 2003.
6. Корсунський С. Як будувати відносини з країнами Азії. Економіка, дипломатія, культурні особливості. Х.: Віват, 2021. 288 с.
7. Країни світу. Азія / Авт.-упорядники В. М. Скляренко, В. В. Мирошнікова, А. С. Шуклінова, М. О. Панкова. Харків: Фоліо, 2008. 319 с.
8. Крижанівський О. Віхи політичної історії Стародавньої Індії // Історія України. 2001. лютий. С. 8–10.
9. Новая история стран Азии и Африки / Под редакцией д.и.н., проф. А. Родригеса. В 3 частях. М., 2004.
10. Поп Ю. Нова історія країн Азії і Африки (XVI – поч. XX). К. 2012.
11. Рубель В. Історія середньовічного Сходу. Курс лекцій. К., Либідь. 1997.
12. Рубель В. Історія середньовічного Сходу. Курс лекцій. К., Либідь. 2002.
13. Рубель В. Нова історія Азії і Африки. Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XIX ст.). К., Либідь. 2007.

14. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія. К., 2000.
15. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія. Видання третє, доповнене і перероблене. К., 2011.
16. Шеремет И. В. Становление Османской империи в XIII–XVI вв. // Новая и новейшая история. 2001. № 1. С. 60–69.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності та відповідно до критеріїв якості знань). Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20 %. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяються лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 6 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (тема 1–5) – робота на семінарських заняттях, обговорення основних питань, творчі завдання, тести	30
Змістовий модуль 2 (тема 6–7) – робота на семінарських заняттях, обговорення основних питань, творчі завдання, тести	12
Змістовий модуль 3 (тема 8–11) – робота на семінарських заняттях, обговорення основних питань, творчі завдання, тести	18
ІНДЗ	15
Підсумковий контроль (теми 1–11) – тести різних рівнів	25